

مرقی رژه‌ها تیی نه مژووی ه‌یه و نه مژووکرد ... جیهاد مودم‌د

ک‌م‌گا رژه‌ها تیی‌کان به گشتی، ک‌م‌گاگ‌ل‌کی به به‌ره‌من،
ن‌گه ن‌م به‌چوون‌ه‌ندک گشتگیری پ‌و دیار بهت، به‌ام ل
استیدا م‌به‌ست ن‌و‌یه، ک‌ه‌موو ک‌م‌گا رژه‌ها تیی‌کان به
ژیه‌کی ی‌جگار گ‌ور‌ه‌مش‌خ‌رن، هیچ به‌ره‌م‌کی ن‌وت‌ی زانستیان
نییه، ن‌گ‌ر‌ه‌شب‌ت به به‌راورد به به‌ره‌م‌ه‌زانستیه‌هاورد‌کان ل
و‌ه‌تانی ژ‌ئاو‌او و ن‌م‌ریکا و یابان و ئوسترالیا و چاینا و
و‌ه‌تانی دیکه، ن‌و‌ند‌ک‌م و لاوازن ک‌ه‌پ‌وان‌یه‌کی ن‌وت‌یان به
ناکره‌ت.

ک‌م‌گا رژه‌ها تیی‌کان به‌رخ‌رن، به ج‌ر‌ک به‌رخ‌ریان ه‌یه به
ک‌لوپ‌ل به‌ره‌م‌ه‌توو‌کانی و‌ه‌تانی د‌ر‌و‌ی‌خ‌یان، ل‌ه‌رزیه‌کی
دروومان‌و‌ه‌تا د‌گات به ه‌موو ک‌رست‌کانی جل و به‌رگ و
خ‌گ‌رم‌کردن‌و‌ه‌ک‌لوپ‌لی ناوما و دام‌زراو‌ه‌کومی و
م‌د‌نییه‌کان، ه‌موو ک‌رست‌کانی پ‌یو‌ندیکردن و ه‌اتوچ‌کردن
هاورد‌ه‌کره‌ت و، ز‌ر به د‌گ‌م‌ن ک‌رست‌گ‌ل‌کی خ‌ما‌یه‌بن.
ه‌به‌ت ه‌موو ن‌م و‌ه‌شی ه‌ژاریه‌ش ل‌ه‌بوونی ن‌زانین و زانسته‌و
س‌ر‌چاو‌ه‌د‌گره‌ت، و‌تا زانسته و به‌ره‌م‌ه‌زانستیه‌کان ه‌موویان
هاورد‌ه‌کره‌ن.

ک‌ت‌ک د‌گوت‌ره‌ت، ک‌م‌گا رژه‌ها تیی‌کان دواک‌وتوو و ه‌ژارن،
م‌به‌ست ل‌ه‌دواک‌وتووی و ه‌ژاریه‌د‌ست و پ‌ه‌سپ‌ه‌تیی ن‌م
ک‌م‌گایان‌یه ل‌ه‌به‌ره‌م‌ه‌نانی ه‌موو ن‌و ک‌لوپ‌ل‌انی ک‌ه‌به‌ره‌می
پ‌شک‌وتن‌ه‌زانستیه‌کان. زانین و زانسته و پ‌رو‌رد‌ه‌دواک‌وتوو،
به‌یه به‌ره‌میش‌یان نییه، یان دواک‌وتوو.

ه‌کار و فاکت‌ری س‌ر‌ک‌ی دواک‌وتووی و ه‌ژاریه‌ک‌م‌گا
رژه‌ها تیی‌کان، ق‌تیس‌مانان ل‌ه‌یک ز‌م‌ندا، مرقی رژه‌ها تیی
به ز‌م‌ن‌ه‌سروشتیه‌کانی خ‌یاندا، ک‌ه‌"ابوورد، ن‌ستا و د‌ها‌توو"
ت‌ن‌پ‌یون. ه‌مان بیرکردن‌و‌ه‌ه‌مان پ‌رو‌رد‌ه‌ه‌مان کولتوور،
ه‌مان به‌ره‌می م‌عریفیه‌ه‌مان دیدگا و ف‌لس‌ف‌ی‌ژیان ل‌ه‌
م‌شکیاندا خ‌ی‌نو‌ه‌ک‌ات‌و‌ه‌، ن‌گ‌گ‌گ‌انکاری ت‌ه‌ها ل‌ه‌
ف‌رم‌کانیاندا ه‌بوو بهت، ن‌ک ل‌ه‌ناو‌ه‌کیاندا، به‌یه د‌ش‌ت

بەئەين، مەرڤى رەڭھەتلى خاۋەنى مەژوو نىيە و مەژوو كورد نىيە،
دواتكە وتوۋىي و ھەژارەيى بوۋارە زانستىيەكان و پىيادە كوردنى
پەروەردەيەكى نەريتيى لە فەرگەكاندا دەرگەتەتەو بە نەبوۋنى ديدگا
و جىھان بىنيەكى فەلسەفيەنى پەشكە وتوۋى دەرستەت و ھوكمەنەكانى
ئەم وەتەت و كەمەگەنە، چۈنكە ئەگەر ھەرچ پەشكە وتەتەكى بوۋارى
پەروەردە، بە ئوۋەيەتەن لە گەگەي نەزانين و جەھالەتەو دەرڭە
بە ھوكمەنەنى خەيان بەن.

دەيان سەدەيە، يەك ديدگەي چەقبەستوۋ خەي سەپاندوۋ بەسەر كەي
كەمەگەكانى ھەتەتەيدا، ئەو ديدگەيە، ديدگەيەكى دەرگەتەزىمىي و
نەريتيە، بە جەرەك ئەم ديدگا چەقبەستوۋ زانستىيە، كە زەرەيە ھەر
زەري خەكە ئەم وەتەنە لە واقوۋەمانەكدا ماۋنەتەو، پەرسىارگەلەك
لە مەشكىيەندا دەرستەتەو وەك: بەچى وەتەنى ئەزناۋا بەردەوام لە
پەشكە وتەندەن و ئەمەش لە دواكە وتەندا؛ بەچى ئەوان تە ئاستەكى بەرز
لە باروگوزارنەكى باشدا دەرژين و ئەمەش لە باروگوزارنەكى خراپدا؛
بەچى ئەوان كەمەترين شەي و پەكدادەن لە نەوانىيەندا دروست دەتە،
ئەمە بەردەوام خەريكى شەي ئەيىن و دىن و نەتەو و نەشتىمانەين؛
بەچى ئەوان ئەزادىيەكى بەرفراۋانىيە ھەيە و كەمەترين ئەسىستىيە و
گەزەپەستىيە لە نەوانىيەندا ھەيە، بەچى ئەمە كەمەترين ئەزادىيەمان
ھەيە و پەكەوۋە ژيانەمان نىيە و زەرەترين قە و كىنەيە دىنيەيە و
ناسىيە نالەستىيە و گەزەپەستىيە لە نەونمانەندا ھەيە؛ بەچى ئەوان
خاۋەنى زانين و زانست و زانىارەين، ئەمە مەشەخەرەين بەسەر
بەرھەمەكانى ئەوانەو؛ بەچى ئەوان بەرھەمەنەرن و ئەمە بەرخەرەين؛
بەچى ئەوان كەبەكە دەرگەن لەسەر دەرزىنەو زانستىيەكان و ئەمە
كەبەكەمانە لەسەر نەتەو پەريستىيە و ئەينەپەستىيە؛ بەي ئەوان
فەرەشيارى بەرھەمە پەيشەسازىيە و زانسىيەكان و ئەمە تەنھە فەرەشيارى
بەرھەمە سەرۋەستىيەكان و وزەيە ژەر زەوين؟ دەيان پەرسىارە لەم
شەۋازانە لە خەمان دەرگەين بە بە وەتەم!

ئەم پەرسىارانە زەر گەرگەن، لە ژيانە دوروودەرژى ئەم كەمەگەكانەدا
سەرچاۋەيە دروستەبوۋنى ھەندەك لە ھىزب و كەخراۋى سىياسىيە و
كەمەلەيەتەين، سەرچاۋەيە خەتەكردەن و تەكەشانەكى دوروودەرژ و
گەرورەن. لەرەدا نامەۋەتە بچەم سەر ئەۋەيە بەچى ئەم ھىزب و
بزوۋتەتەو و ئەپەينەنەيە خەكە شەرشگە سەرەكە وتەنيەن بە دەرستە
نەھەنەۋە، يەن بەچى لە ئەنجامدا ھەموۋ ئەپەينەنە و شەرش و
بزوۋتەتەو و زەگارىخەۋازىيە و ئەزادىخەۋازىيەكان لەبار دەرەن، يەن
دەرستەۋسانەن لە گەگەنەكارىيەكاندا؟ ئەمە بابەتە ئەم نوۋەسەنە نىيە،

هه وو ئه دهم باب ته كي تايبه تي له سه ر بنووسم. بهام ده مه وه ت نه وو بهيم، كه هه كار و فاكته ري مان وه ي دواكه وتووي و هه ژاري و هه موو نه هام تهيه كاني نه م كه مه گانه، نه وه يه كه نه يان نتوانيو گه نه ناكاري له بير كردنه وو و عه قه يته خه ياندا دروست بكن. وهك چن له وهوي زانين و زانسته وو دواكه وتوو و هه ژارن له وهوي هه گه نه نه وهش بهرامبه ر بهم وهش خراپه ي خه يان هه ژار و دواكه وتوون، كا ته كيش هه گه نه نه ته وه، وهك په شتر ئاماژه م په دا خه يان ده ستى شهش و بزووتنه وه كه كردوو، خه يان تووشى شهش و په كدادانه ك كردوو، كه بزووتنه وه و شهش و په كدادانى نه وان نه بوو، بهه كو له جياتى ده سه ها تخوازه كان كردوينا نه.

كه مه گانه ژه ها تهيه كان به تاك و كه بوون به نه بجه كت و كاريان له سه ر ده كره ت، هه م حوكمه انه داغيركه ره كاني خه يان ده استه وه كردوونيهان به نه بجه كت و كاريان له سه ر كردوون، هه م ده وه ته زله نه كاني دنيا له چه ندين گه ي نا ده استه وه كردوونيهان به نه بجه كت و كاريان له سه ر كردوون، هه روه ها ئايد له جيه ئاينى و ناسيه نالستيه كان و كولتوورى باو كردوونيهان به نه بجه كت و كاريان له سه ر ده كن.

له ده استيدا جياوازي گه وره ي نه وان ئاژه و مره ف، نه وه يه كه مره ف ده توانه ت مام به يه كي شه رشگه انه له گه خوده خه ي و سروشت و ده وروب ريدا بكات، وه له ئاژه نه و توانا يه ي نه يه، چونكه بيه به ناكه ره ته وه، به يه ناچار خه ي ده گونجه نه ت له گه سروشت، ئاژه نه كان يهك زه منيهان هه يه و هه چى تر، وه له مره ف ده توانه ت مه ژووى خه ي به واته فله سه فيه كه ي دروست بكات و زه مه نه كاني ژياني كه مه ها يه تيه و سياسيه خه ي ته په نه نه ت، ده توانين به يه مره فى ژه ها ته تيه تا ئاسته كي زه ر نه يتوانيو خه ي له ئاژه نه جيا بكا ته وه، به يه به هه مان شه وه ي مه گه له وه وه داوه خه ي بگونه نه ت له گه سروشت و ده وروب ردا.

له باشترين حاه ته ده كه توانيبه تى به سه ر كار سه ته سروشته كاني وهك لافاو و بوموله رزه و زريان خه ي بهار نه ت، يان خه ي له سه رما و گه رما بهار نه ت، يان خه ي له نه خه شيه كوشنده كان بهار نه ت، له گه ي به كار هه ناني كه رسته گه له كه وه بوو، كه به ره مه ي خه ي نه بوو، بهه كو به ره مه ي كه مه گانه زانسته يه كانه، نه م هه كاري سه ره كه ي به مان وه ي نه م كه مه گانه له جه گه ي خه ياندا، هه تا به ره مه كي مه عنه ويى و زانسته ي به ره مه نه هه نه ت، مه حاه نه بتوانن خه يان له مه گه ليه و نه بجه كتيه زگار بكن. به كار هه ناني به ره مه زانسته يه كاني كه مه گه كاني ديك، ته نها سه رساميه لوى مره ف و كه مه گه گاي

رژھائى دروست کردوو، لىم حائى تدا مرف لى واقو ماندا دى مئىت و و کولتوور و شىوازى بيرکردن وى خى بى ناگى درىت. مرفى ئازاد و كى مگى ئازاد، ئىو مرف و كى مگى گان، كى توانيويان بى بى سى بى بى و خىيان لى ئى بى بى ئايدى لى زىيى دى گما تىزمى كان زىگار بى، ئى مىش بى شى شى كى مى لى تى و سىاسى و پىروردى دى كى، نى بى شى و پى كى دى لى پى ناوى دى سى تاخواز نى تى و پى رى سى كان و ئاينى رى سى كان و ئايدى لى زىيى پى رى سى كان.

كى مگى رژھائى تى كان زى رى بى جار كى دوى حىزب و بزوتنى و سىاسى كان دى كى و بى زى گارى و ئازادى، و لى ئى وىيان بى جىيانا كى تى و، كى ئىم حىزب و بزوتنى وان، لى ئى نى جامى سى رى و تى شىاندا، ئى گى رى سى رى بى و، درى ئى پى دى رى هى مان و شى سى مكارى و چى و ساندنى و، لى رى شى و كى چى دى سى ات و حوكمى انى سى مكارى كان هى ياندى سو، بى مان شى و حىزب دىنى و نى تى و پى رى سى دى قى كى نىش لى پى ناوى گرتنى دى سى دى سى اتدا هى يان دى سو، چونكى ئى مان دى سى تاخوازن نى هى زى زى گارى و ئازادى و دىموكراسى، كى واتى لى رى شى، هى رى ئى وى اندى خىيان لى ئاژى بى جىا دى كى تى و، كى دى چى و ساندنى و سى تى، و لى نى زان و نازان چى ئازادى و زى گارى بى دى سى به، بى خىيان دى سى گروپى لى و حىزبى لى كى ناشى رى شى دى كى، بى ناوى شى رى شى و، ئىم خىيان دى سى تى و لى لى كى ناهى شى رى و نى زاننى لى لى كى ترس لى ئازادى، ئاخر چى حوكمى انى كان لى ئازادى مىللى دى ترس بى هى مان شى و شى مىللى تى ناهى شى رى بو و ئازا نى بى ئازادى، هى رى بى هى رى كى سى لى گى بيرکردن وى دى، دى خاتى خانى خىان تى و، بى ناوى خىان تى لى ئاين، خىان تى لى نى تى و، خىان تى لى نى شىمان و خىان تى لى كولتوور. ئىم خىيان دى سى تى بى جى رى قو و دى بى تى و لى ناخ و مى شىاندا، كى هى رى و خىات و تى كى شان و كوشتن و بى ينى كىان هى دى چى تى خىزب و گروپى سى كى تارىزىمى و دى سى تاخوازن كان و، ئى ماننى لى هى مان زىنگى نى زاننى و جى هالى تدا خول دى خن و لى مى ژووى كى ناهى موارى پى لى مى ينى تىدا دى مئىت و.

ئى بى ئى و شى بى، كى نى زاننى و ناهى شى رى مرفى رژھائى لى و و سى رى چاوى گرتو و، كى زاننى و هى شى رىيان لى داگى رى و، دى نا هى مرفى كى نى، نى زان و جاهىل بى، بى شى شى پىروردى دى دى كى هى موو شى شى كان، واتى شى شى كانى تر لى شى رى

پښتو ژبه یو لوی دایک دی. یو کله چې له خپلې ستونزې سره مخ شو، پرنسپل یې سرکيږي. خراپه کاني سرکېږي ناشنې شگړې کاني، که به ناوې شته ووې دېان سېدې شې و پکې ددېان دوست دېکېن نه بوونی پښتو ژبه یې که که مرې قبوون به هم دېت. هرچې شته شته که مرې قبوونی به هم نه هېنا، دېچېته خاڼې شته شته چې واشې کارېږي. ديسان ته به ته ووېش به هم، که پښتو ژبه و شته شته پښتو ژبه یې به لایان نیې، به یې دېسې ته ستې مگر هر مېشه دږی پښتو ژبه یې نو و شته شته پښتو ژبه یې دېو ستې ته وې.

جيهاد مودېمېد / نه رويج

۲۷/۳/۲۰۱۹